

**การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์**
**MANAGEMENT SURIN PROVINCIAL ADMINISTRATION
ORGANIZATION AUTHORITY BASED ON GOOD GOVERNANCE**

ศศิธร ศูนย์กลาง¹ จิรายุ ทรัพย์สิน² วันชัย สุขตาม³
Sasithorn Soonklang¹, Jirayu Supsin², Wanchai Suktam³

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ และ 2) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) จากประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 400 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) ใช้แบบสอบถามที่จัดทำขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีลักษณะเป็นทั้งปลายปิด และปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม

2. ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วน

¹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

² คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

³ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

จังหวัดสุรินทร์ พบว่า การปฏิบัติงานยังขาดกฎระเบียบในการบังคับที่ชัดเจนรวมถึงการขาดหลัก
นิติธรรมของเจ้าหน้าที่บางคน ผู้นำชุมชนและบุคลากรบางส่วนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม หน่วยงาน
ราชการส่วนท้องถิ่นยังขาดความโปร่งใสและขาดความน่าเชื่อถือประชาชนขาดความสามัคคีในหมู่
คณะรวมถึงการขาดความช่วยเหลือจากหน่วยงาน ขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
ต่อส่วนร่วม และมีการบริหารจัดการงบประมาณที่สิ้นเปลือง ส่วนข้อเสนอแนะ พบว่า ควรมีการ
จัดอบรมให้ความรู้หลักนิติธรรมกับเจ้าหน้าที่และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ควรมีการประเมินพฤติกรรม
การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และบุคลากรรวมถึงกลุ่มผู้นำชุมชน ควรมีการออกมาย้ำแจ้งกระบวนการ
ปฏิบัติงานและการใช้งบประมาณต่าง ๆ เพื่อความโปร่งใสควรมีค่าตอบแทนในการเข้าร่วมกิจกรรม
เพื่อจูงใจประชาชนให้เกิดความสนใจควรจัดให้มีการออกสำรวจความเป็นอยู่ของประชาชนรวมถึง
การสนับสนุนโครงการต่าง ๆ และควรมีการสำรวจปัญหาในชุมชนเพื่อลดปริมาณการใช้งบประมาณ
ที่สิ้นเปลืองในการแก้ไขปัญหาที่ไม่เข้าใจถึงปัญหานั้น ๆ

คำสำคัญ : การบริหารจัดการ องค์การบริหารส่วนจังหวัด หลักธรรมาภิบาล

Abstract

The research study was Management Surin provincial administration organization authority based on good governance aimed to 1) study management Surin provincial administration organization authority based on good governance and 2) study suggestions of management Surin provincial administration organization authority based on good governance. In this study, survey research and field study were collected data from people who lived in around Surin provincial administration organization authority. Questionnaires - both closed and open-ended questions were queted through 400 by cluster samplings. Data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, texts analysis, and context clues.

The results were revealed as followings:

1. Overall the efficiency pattern for management Surin provincial administration organization authority based on good governance in ASEAN was found at high level. While it was considered in each aspect, the efficiency pattern for management Surin provincial administration organization authority based on good governance in ASEAN was found at high level. It could be ordered from the most to least as followings: rule of law, morality, transparency, worthiness, responsibility, and

participation.

2. Problems regarding the efficiency pattern for management Surin provincial administration organization authority based on good governance in ASEAN found that there were not clearly rule of law for operation by some authorities. The community leaders and some personnel were acted by inappropriate behavior. Local government offices also were lack of transparency and incredibility. People were not unity among themselves including the lack of assistance from the authorities. Lack of responsibility was involved to participate in public. Moreover, management was absolutely estimated consumption.

As for suggestions, it found that there should be organized a seminar on the rule of law to officers and related personnel. There should be the assessment of the performance of staff and personnel, including a group of community leaders. There should have come out to clarify the budget execution processing and to transparency. There should have paid to attend the event in order to attract public attention. There should be provided to explore the lives of people, including support for various projects. And the issue should be explored in order to reduce the budget wastage in resolving problems that do not understand the issue.

Keywords: Management, Provincial Administration Organization Authority, Good Governance

บทนำ

แนวคิดเรื่อง “Good Governance” ปรากฏมาตั้งแต่อารยธรรมของกรีก สมัยโบราณ มาจากศัพท์ของคำว่า “Kubernan” ที่บัญญัติโดยปราชญ์ที่ชื่อ Plato ซึ่งก็คือระบบการปกครอง (System of Governing) Kubernare ซึ่งหมายถึง “Rule Making or Steering” การกำหนดหรือถือทางเสือในการปกครอง (Sam Agere, 2000 : 34) แต่เดิมในภาษาอังกฤษ คำนี้หมายถึง รัฐบาล (Government) ในเชิงนามธรรม (Act of Governing) หรือ Manner of Governing คือการจัดการปกครองประเทศไทยได้นำแนวคิดเรื่องธรรมาภิบาล มาใช้ในการปฏิรูปการเมือง โดยได้วางรากฐานแนวคิดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในหลายประเด็นเช่นความโปร่งใสการตรวจสอบ ความมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และการกระจายอำนาจ และในปัจจุบันหลักธรรมาภิบาลได้กลายเป็นมาตรฐานสากลที่องค์กรและหน่วยงานทั่วไปต้องการให้เกิดขึ้น ธรรมาภิบาลเป็นหลักการที่ทั้งองค์การสหประชาชาติ (United Nations) ธนาคารโลก (World Bank) และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) รวมทั้งธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) มีข้อสรุป

ร่วมกันว่า เป็นบุญแก่สำคัญประการหนึ่งที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการฟื้นฟูและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนาและกลุ่มประเทศยากจน (ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, 2546 : 61) การบริหารงานของภาครัฐที่มีความซับซ้อนทั้งในเรื่องของโครงสร้าง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ทำให้ไม่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติหน้าที่ จึงต้องมีการนำการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ซึ่งเป็นหลักการบริหารจัดการที่นำมาซึ่งผลลัพธ์ที่ดี คือ ความเป็นธรรม ความสุจริต ความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ โดยการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานอย่างจริงจัง โดยเฉพาะต้องมีการให้ความรู้ ความเข้าใจในคุณค่าของการบริหารจัดการที่ดีให้กับทุกภาคส่วน เป็นหลักการที่มีความสำคัญยิ่งโดยเฉพาะในเรื่องของการตัดสินใจทางการบริหาร

“หลักธรรมาภิบาล” หรืออาจเรียกได้ว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หลักธรรมรัฐ และบรรษัทภิบาล ฯลฯ ซึ่งเรารู้จักกันในนาม “Good Governance” หมายถึง การปกครองที่เป็นธรรมนั้นไม่ใช่แนวความคิดใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคม แต่เป็นการสะสมความรู้ ที่เป็นวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมของมวลมนุษยชาติเป็นพัน ๆ ปี ซึ่งเป็นหลักการเพื่อการอยู่ร่วมกันในบ้านเมืองและสังคมอย่างมีความสงบสุข สามารถประสานประโยชน์และคลี่คลายปัญหาข้อขัดแย้งโดยสันติวิธีและพัฒนาสังคมให้มีความยั่งยืน (ณดา จันทรสม, 2548 : 2) และเรื่องของการตัดสินใจทางการบริหาร ซึ่งอาจจะถูกอิทธิพลครอบงำที่นำไปสู่การคอร์รัปชัน การทุจริตเชิงนโยบาย (Policy Corruption) หรือผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interests) ที่เป็นปัญหาสำคัญ

หลักธรรมาภิบาลได้เข้ามาเผยแพร่สู่สังคมไทยในช่วงปี พ.ศ. 2539 - 2540 ซึ่งเป็นช่วงของการเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ อันเป็นผลมาจากความบกพร่อง และการหย่อนประสิทธิภาพของกลไกด้านการบริหารจัดการในระดับชาติและระดับองค์กร ทั้งในภาครัฐและเอกชน รวมถึงการทุจริตและการกระทำผิดจริยธรรมในวิชาชีพหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นผลมาจากชุดการบริหารจัดการที่ดี หรือที่เรียกว่า “อธรรมาภิบาล (Bad Governance)” นั้นเอง จากวิกฤตการณ์ในครั้งนั้นทำให้ไทยต้องขอความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) เป็นจำนวนเงินถึง 17.2 พันล้านบาทเพื่อนำมาฟื้นฟูและพัฒนาประเทศ ประกอบกับสถานการณ์ในขณะนั้น ได้เกิดกระแสการตื่นตัวในเรื่องของการบริหารจัดการที่ดีจากองค์กรพัฒนาทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งนักวิชาการที่ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการที่ดีในการสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน จึงทำให้องค์กรต่างประเทศที่ให้เงินกู้และเงินช่วยเหลือ เช่น ธนาคารโลก (World Bank) ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) และองค์การสหประชาชาติ (United Nations) ได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ควบคู่ไปกับการช่วยเหลือสนับสนุนเพื่อให้ประเทศกำลังพัฒนาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ และในการนำเงินไปใช้นั้นมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสถานการณ์ที่ได้กล่าวมานี้ส่งผลให้การขอความช่วยเหลือจาก

กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) นั้น ไทยต้องนำหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) มาใช้ควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจและการบริหารงานภาครัฐ โดยมีหลักการพื้นฐานที่สำคัญคือ หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความสำนึกรับผิดชอบ และหลักประสิทธิภาพประสิทธิผล

แนวคิดเรื่อง “ธรรมาภิบาล” มีบทบาทอย่างมากต่อหน่วยภายในประเทศ สังคมไทยในปัจจุบัน (ประเวศ วะสี, 2541 : 47) ต้องมีการขับเคลื่อนทั้ง 3 ส่วนของสังคมไปพร้อม ๆ กัน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมมีการนำแนวคิดไปปรับใช้กับหน่วยงานอย่างเห็นได้ชัด มีการปรับลดขนาดของหน่วยงาน ปรับปรุงการบริหารให้มีคุณภาพมีการบริการสาธารณะต่าง ๆ เป็นที่พึงพอใจของประชาชน และในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม และวิธีการทำงานให้ถือเอาประโยชน์ของประชาชนเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของการทำงาน และสามารถร่วมงานกับทุกภาคส่วนได้อย่างราบรื่น (สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์, 2548 : 245) หลักธรรมาภิบาลมีกำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งกำหนดแผนโครงการเพื่อปรับปรุงในความรับผิดชอบให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล และได้นำไปใช้ในหลายองค์กรทั้งกับภาครัฐและภาคเอกชน สำหรับประเทศไทยได้แบ่งเป็น 4 สำนักคิด โดยได้ใช้คำว่า “ธรรมรัฐ” ในการสะท้อนความหมาย ไปในการใช้อำนาจทางการเมืองที่มีการคานอำนาจ มีการตรวจสอบและกำกับดูแลฝ่ายบริหาร เพื่อประโยชน์ร่วมกันของคนในชาติ นอกจากนี้ยังได้มีการนำเสนอผ่านสื่อมวลชนด้วยคำที่แตกต่างกันไปจนได้คำที่ลงตัวคือ คำว่า “ธรรมาภิบาล” และภาครัฐได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ต่อมาในปี พ.ศ. 2546 หน่วยงาน การปกครองส่วนท้องถิ่นได้ออกพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อให้การบริหารราชการบรรลุปเป้าหมายตามมาตรา 6 ในพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ในการบริหารงานโดยได้กำหนดให้อย่างน้อยต้องมีหลักเกณฑ์และการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานและอำนวยการความสะดวก รวมทั้งภาครัฐได้ใช้แรงจูงใจจัดทำโครงการประกวดการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบล และกำหนดเป้าหมาย 2 ประการคือ 1) หลักธรรมาภิบาลเป็นการบริหารจัดการที่สร้างความเป็นธรรมในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องในสังคมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน โดยประชาชนทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นของตน ตามสิทธิที่กฎหมายให้อำนาจไว้ และ 2) หลักประสิทธิภาพ เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ การใช้งบประมาณเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างคุ้มค่าเป็นประโยชน์ต่อสังคมและอยู่ภายใต้การตรวจสอบของประชาชนในชุมชน

ระบบบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร ราชการประเทศ นับได้ว่า การบริหาร ราชการส่วนท้องถิ่น เป็นการนำหลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) สู่ประชาชน โดยให้อำนาจแก่ประชาชนในการตัดสินใจในกิจการต่าง ๆ ของสาธารณะประโยชน์ของท้องถิ่นตนเอง โดยมีกรอบภาระหน้าที่ที่มีอยู่ตามกฎหมายกำหนด ให้มีหน้าที่จัดสรรและให้บริการสาธารณะต่าง ๆ แก่ประชาชนในท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่น (Local government) ทำให้เกิดการถ่ายโอนอำนาจ ทรัพยากร และความรับผิดชอบต่าง ๆ ไปยังหน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นระบบการปกครองที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด และเป็นรูปแบบการบริหารการปกครองที่ให้โอกาสแก่ประชาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในท้องถิ่นจึงถือว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญมาก (พิสิษฐ์ จอมบุญเรือง, 2552 : 63) อาทิเช่น 1) การปกครองท้องถิ่นเป็นรากฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นสถานการเรียนรู้ทางการเมืองให้แก่ประชาชน ทำให้เกิดความคุ้นเคยในการใช้สิทธิ และหน้าที่พลเมือง อันจะนำมาสู่ความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตย 2) การปกครองท้องถิ่นถือเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล 3) การปกครองท้องถิ่นจะทำให้ประชาชนรู้จักปกครองตนเอง เพราะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง เกิดความสำนึก ในความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่น ที่เรียกว่า “สำนึกรักท้องถิ่น” ประชาชนจะมีส่วนร่วมรับรู้ถึงอุปสรรค ปัญหา และช่วยแก้ปัญหาของท้องถิ่นตน 4) การปกครองท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้ตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ 5) การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง การบริหารประเทศในอนาคต 6) การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับการกระจายอำนาจ ที่ประชาชนจะต้องใช้ศักยภาพของท้องถิ่นในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยตนเอง 7) การปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดประชาธิปไตยเป็นรากฐานสำหรับประชาธิปไตยในระดับชาติ องค์กรบริหารส่วนจังหวัด หรือเรียกชื่อย่อว่า “อบจ.” ซึ่งในปัจจุบัน อบจ. ถือเป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทยรูปแบบหนึ่ง ที่มีความเป็นมาและมีวิวัฒนาการการปรับปรุงแก้ไขตลอดมาตามลำดับ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามมาตรา 45 และมาตรา 46 ซึ่งจากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีบทบาทที่สำคัญในการช่วยพัฒนาท้องถิ่น คือ

1. บทบาทในการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น ในภาพรวมของจังหวัดในรูปของแผนพัฒนาจังหวัด โดยรวบรวมแผนงานโครงการของหน่วยราชการส่วนท้องถิ่นทั้งหมดของจังหวัดที่หน่วยราชการส่วนท้องถิ่น แต่ละแห่งเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการเอง เพื่อให้เห็นภาพรวมและทิศทางการพัฒนาจังหวัดลดความซ้ำซ้อน และมีลำดับความสำคัญของแต่ละงานที่ชัดเจน

2. สนับสนุนในการดำเนินการกิจกรรมขนาดใหญ่ ซึ่งต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นไม่มีงบประมาณเพียงพอที่จะดำเนินการได้ จึงต้องให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดดำเนินการจัดทำ เช่น สนามกีฬา บ่อบำบัดน้ำเสียรวม เป็นต้น

3. ประสานและดำเนินโครงการพัฒนา ที่มีลักษณะคาบเกี่ยวระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่ง หากแยกดำเนินการจะสิ้นเปลืองงบประมาณหรือส่งผลให้เกิดความขัดแย้งระหว่างท้องถิ่นเอง เช่น ถนนสายหลักซึ่งผ่านเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลหลายแห่ง สถานที่ทิ้งขยะ สวนสาธารณะ เป็นต้น

นอกจากนี้การบริหารจัดการงบประมาณ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดก็นับเป็นเรื่องที่ทำนายทั้งในเรื่องประสิทธิภาพและความโปร่งใส ในการบริหารจัดการ ดังนั้น การกำหนดโครงสร้าง และการบริหารจัดการที่เหมาะสมจะช่วยให้เกิดศักยภาพในการบริหารจัดการ ประกอบกับการจะเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 ของประเทศไทย ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนในกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียนมีมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการ องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบพื้นฐาน (Basic Research) ที่ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากร ได้แก่ ประชากรที่มีอายุสิบแปดปีขึ้นไปที่อยู่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ จำนวนทั้งสิ้น 1,388,194 ราย (สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสุรินทร์, 2557) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 400 ราย ได้มาวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยใช้สูตรของยามานะ (Yamana, 1967 : 581) ซึ่งใช้ระดับค่าความเชื่อมั่น ที่ 95% ที่นัยสำคัญทางสถิติ 0.05
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็น แบบสอบถาม ตอนที่ 1 แบบสอบถาม เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

ของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานของท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ 6 ด้าน ตอนที่ 3 แบบสอบถาม เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการบริหารงานของท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยใช้อุปกรณ์บันทึกภาพและเสียง

4. การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อหาค่าทางสถิติ สถิติที่ใช้ได้แก่ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

ผลการวิจัย

จากการศึกษา “การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์” สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์

1.1 เพศ พบว่า ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย (ร้อยละ 51.80) และเพศหญิง (ร้อยละ 48.20)

1.2 อายุ พบว่า ส่วนใหญ่ อายุระหว่าง 20-30 ปี (ร้อยละ 28.00) รองลงมา ได้แก่ อายุ 31-40 ปี (ร้อยละ 23.80)

1.3 สถานภาพ พบว่า ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส (ร้อยละ 55.20) รองลงมา คือ สถานภาพโสด (ร้อยละ 33.20)

1.4 การศึกษาที่สำเร็จสูงสุด พบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 32.20) รองลงมาได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ปวช.) (ร้อยละ 27.50)

1.5 รายได้ พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้ 7,500 – 10,000 บาท (ร้อยละ 38.80) รองลงมาได้แก่ รายได้ต่ำกว่า 7,500 บาท (ร้อยละ 31.00)

1.6 ตำแหน่งหน้าที่ พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งหน้าที่ ลูกจ้าง/พนักงานราชการ (ร้อยละ 49.20) รองลงมา ได้แก่ อื่น ๆ (ร้อยละ 29.50)

1.7 ประสบการณ์ทำงาน พบว่า ส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ทำงาน ต่ำกว่า 5 ปี (ร้อยละ 31.80) รองลงมา ได้แก่ 5 – 10 ปี (ร้อยละ 29.80)

2. การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์

2.1 การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวม

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ หลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) รองลงมาได้แก่หลักคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) หลักความคุ้มค่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$) หลักความโปร่งใสมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) หลักการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) ตามลำดับ และน้อยที่สุด คือ หลักความรับผิดชอบต่อสังคมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$)

2.2 การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ หลักนิติธรรม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อหลักนิติธรรมโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ข้อ คือหน่วยงานของท่านมีกฎหมายหรือระเบียบเกี่ยวกับสิทธิของประชาชนหรือบุคลากร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมา ได้แก่การพิจารณาคำสั่งหรือระเบียบข้อบังคับคำนึงถึงความเป็นธรรมและเสมอภาคในแต่ละกรณี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) และหน่วยงานของท่านมีการกระจายอำนาจในการบังคับบัญชาตามลำดับชั้น ไม่รวมศูนย์อำนาจอยู่ที่คน ๆ เดียวมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$)

2.3 การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์หลักคุณธรรม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อหลักคุณธรรมโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ข้อคือ ผู้บริหารงานและบุคลากรมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อการปฏิบัติหน้าที่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) รองลงมา ได้แก่ผู้บริหารงานและบุคลากรปฏิบัติตนอยู่ในหลักคุณธรรม ศีลธรรมและจริยธรรมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) และผู้บริหารงานและบุคลากรมีไม่ตรีจิตพร้อมให้บริการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$)

2.4 การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์หลักความโปร่งใส

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อหลักความโปร่งใส โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ใน

ระดับมาก ($\bar{X}=3.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ข้อคือ การบริหารงาน และกิจกรรมต่างๆ มีการสรุป รายงานและเปิดเผยให้สาธารณชนรับทราบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) รองลงมา ได้แก่ การบริหารงบประมาณมีความโปร่งใสและเป็นธรรมต่อทุกส่วนงาน รวมถึงมีการบริหารจัดการงบประมาณอย่างทั่วถึงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) และฝ่ายตรวจสอบภายในในหน่วยงานของท่านมีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$)

2.5 การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์หลัก การมีส่วนร่วมผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อหลักการมีส่วนร่วมโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ข้อคือ เปิดโอกาสให้ บุคลากร,องค์การภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) รองลงมา ได้แก่ เปิดโอกาสให้บุคลากร,องค์การภาครัฐและ ภาคเอกชนรวมถึงประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดหาและจัดซื้อบางกรณี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.72$) และผู้บริหารงานและบุคลากรยินดีรับฟังคำแนะนำและข้อเสนอแนะจากองค์กร ภาครัฐและภาคเอกชนรวมถึงประชาชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$)

2.6 การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์หลัก ความรับผิดชอบผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อหลักความรับผิดชอบโดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 3 ข้อคือ ใช้เวลาการ ปฏิบัติงานที่อย่างเหมาะสม ไม่เลือกปฏิบัติ และให้บริการต่าง ๆ ด้วยความรับผิดชอบตอบสนอง ความต้องการของสังคม ($\bar{X} = 3.73$) รองลงมาได้แก่ หน่วยงานของท่านได้จัดให้มีบริการสาธารณะ อย่างมีคุณภาพและเกิดประโยชน์อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.64$) และบุคลากรในหน่วยงานมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์และมีคุณภาพภายในระยะเวลาที่กำหนด ($\bar{X} = 3.63$)

2.7 การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์หลัก ความคุ้มค่า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อหลักความคุ้มค่าโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=3.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ข้อ คือ มีการนำนโยบาย โครงการ กิจกรรม หรือแผนงานที่แถลงไว้ไปดำเนินการอย่างเร่งด่วน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) รองลงมา ได้แก่ ใช้เวลาการปฏิบัติงานที่อย่างเหมาะสม ไม่เลือกปฏิบัติ และให้บริการ ต่างๆ ด้วยความรับผิดชอบตอบสนองความต้องการของสังคมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) และ หน่วยงานของท่านได้จัดให้มีบริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพและเกิดประโยชน์อย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$)

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์

3.1 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ หลักนิติธรรม พบว่า การปฏิบัติงานยังขาด กฎระเบียบ และ ข้อบังคับที่ชัดเจน มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การกระจายอำนาจให้กับชุมชนและประชาชน ยังไม่ครอบคลุม และน้อยที่สุดคือ เจ้าหน้าที่และบุคลากรยังขาดความเที่ยงธรรม ตามลำดับ

สำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัดสุรินทร์ หลักนิติธรรม พบว่าอยากให้มีความซื่อสัตย์สุจริต ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการตรวจสอบการทำงาน ของเจ้าหน้าที่และบุคลากรและน้อยที่สุด คือ ควรมีการออกพื้นที่ให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ รวมถึง การบริหารงานของ อบจตามหลักธรรมาภิบาล หลักนิติธรรม ตามลำดับ

3.2 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ หลักคุณธรรม พบว่า เจ้าหน้าที่และบุคลากรเกิดการทุจริตและ ไม่เที่ยงธรรม มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ เจ้าหน้าที่ควรแลเห็นปัญหาของประชาชนเป็นสิ่ง สำคัญ และน้อยที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ไม่นำความรู้มาพัฒนาชุมชน ตามลำดับ

สำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหาร จัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ หลักคุณธรรม พบว่าควรมีการประเมินพฤติกรรมการทำงานของ เจ้าหน้าที่และบุคลากรรวมถึงกลุ่มผู้นำชุมชน มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ควรให้ประชาชน มีส่วนในการประเมินพฤติกรรมการทำงานของเจ้าหน้าที่และกลุ่มผู้นำชุมชน น้อยที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ควรมีคุณธรรมประจำใจตามลำดับ

3.3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ หลักความโปร่งใส พบว่า หน่วยงานราชการยังขาดความโปร่งใส และขาดความน่าเชื่อถือ มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ เจ้าหน้าที่และบุคลากรควรมีการปฏิบัติ หน้าที่ด้วยความซื่อตรง มีความเป็นธรรม และน้อยที่สุด คือ กระบวนการบริหารของหน่วยงานยังขาด ความชัดเจนและความน่าเชื่อถือ ตามลำดับ

สำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ หลักความโปร่งใส พบว่าควรมีการชี้แจงกระบวนการปฏิบัติงานและการ ใช้งบประมาณต่าง ๆ เพื่อความโปร่งใสมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ควรมีการสร้างช่องทางการ เปิดเผยข้อมูลผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานต่าง ๆ และน้อยที่สุด คือ ควรมี การจัดอบรมให้ความรู้กับประชาชนถึงสิทธิและอำนาจหน้าที่ตามลำดับ

3.4 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ หลักการมีส่วนร่วม พบว่า ประชาชนยังขาดความร่วมมือและการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานราชการ มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การให้บริการยังขาดประสิทธิภาพและไม่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในชุมชน และน้อยที่สุด คือ การให้ความร่วมมือหรือความช่วยเหลือต่อประชาชนในชุมชนน้อย ตามลำดับ

สำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ หลักการมีส่วนร่วม พบว่าควรมีค่าตอบแทนในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อจูงใจประชาชนให้เกิดความสนใจ มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ หน่วยงานราชการควรมีการสนับสนุนงบประมาณการจัดกิจกรรมสร้างความสามัคคีและน้อยที่สุด คือ ควรมีการปรับปรุงนโยบายการบริหารให้มีการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนคนในท้องถิ่นตามลำดับ

3.5 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ หลักความรับผิดชอบ พบว่า เจ้าหน้าที่หรือบุคลากรควรนำนโยบายมาแถลงให้ประชาชนได้รับทราบ มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ บางครั้งไม่มีการติดตามผลการดำเนินการที่มีผลกระทบต่อส่วนร่วม และน้อยที่สุด คือ เจ้าหน้าที่และบุคลากรในหน่วยงานบางคนละเลยการปฏิบัติหน้าที่ ตามลำดับ

สำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ หลักความรับผิดชอบ พบว่าควรจัดให้มีการออกสำรวจความเป็นอยู่ของประชาชนร่วมถึงการสนับสนุนโครงการต่างๆ มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ควรจัดมีการกิจกรรมสร้างความสามัคคีเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน และน้อยที่สุด คือ ควรมีหมวกโทษที่ชัดเจนเพื่อสร้างความเป็นธรรมให้กับบุคลากรที่ทุ่มเทกับการปฏิบัติหน้าที่ตามลำดับ

3.6 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ หลักความคุ้มค่า พบว่า มีการบริหารจัดการงบประมาณที่สิ้นเปลือง มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรท้องถิ่นและการบริหารจัดการในเรื่องต่างๆ และน้อยที่สุด คือ การบริหารจัดการทรัพยากรท้องถิ่นไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ตามลำดับ

สำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ หลักความคุ้มค่าพบว่าควรบริหารจัดการทรัพยากรในชุมชนอย่างประหยัดมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ อยากให้มีการสนับสนุนงบประมาณให้มากกว่านี้และน้อยที่สุด คือ อยากให้เวลานัดประชุมประชาชนมีส่วนร่วมในการออกความคิดเห็นตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ หลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่หลักคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก หลักความคุ้มค่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก หลักความโปร่งใสมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก หลักการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ และน้อยที่สุด คือ หลักความรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

หลักธรรมาภิบาลที่ 1 หลักนิติธรรม พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานของท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล หลักนิติธรรม ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพพร้อมถึงมีกฎหมายข้อบังคับและบทลงโทษที่เป็นที่ยอมรับของประชาชนจากการประเมินโดยใช้แบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจของประชาชนต่อหลักนิติธรรมและยังแสดงให้เห็นถึงความสามารถขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ ซึ่งงานวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ พระจริฎ จิรสุโก (เมืองประทับ) (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรีพบว่า การบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ทั้ง 6 ด้าน คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นว่า เทศบาลเมืองบางกรวย มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

หลักธรรมาภิบาลที่ 2 หลักคุณธรรม พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานของท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล หลักคุณธรรม ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ ผู้บริหารและบุคลากรมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อการปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงการยึดมั่นหลักการต่อการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ของหน่วยงานและประชาชน ซึ่งงานวิจัยในครั้งนี้ ยังมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ อรรถยุธา ม่วงแดง (2548) ศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองลำพูน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการบริการของเทศบาลเมืองลำพูนเพื่อบริการประชาชนภายใต้หลักธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาลที่ 3 หลักความโปร่งใส พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานของท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล หลักความโปร่งใส ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ มีนโยบายและการปฏิบัติงานที่ถูกต้องตามหลักธรรมาภิบาล หลักความโปร่งใสเนื่องด้วยการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์มีการเปิดโอกาสให้บุคลากร

องค์การภาครัฐและเอกชน รวมถึงประชาชนติดตามตรวจสอบการบริหารงานและผลสัมฤทธิ์ ซึ่งงานวิจัยในครั้งนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรัชย์ นาทองไชย (2548) ได้วิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานของคณะเทศมนตรี ตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งที่มาจากบุคลากรที่ปฏิบัติงานในเทศบาลตำบลธัญญา และประชาชนในเขตเทศบาล ต่างมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าคณะเทศมนตรีบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล และต่างพอใจ เห็นด้วยที่คณะเทศมนตรีนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน ในหลักนิติธรรมมีการออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและหน้าที่ของประชาชน โดยความเสมอภาค ถูกต้องรักษาประโยชน์ของส่วนรวม ในหลักความโปร่งใส มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540 โดยตีพิมพ์ ประชุมชี้แจงผ่านหอกระจายข่าว/เสียงตามสายและวารสาร ในหลักการมีส่วนร่วม มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา การจัดซื้อจัดจ้าง การประชุมสภาเทศบาล การเสนอออกกฎหมาย ข้อบังคับ หลักความรับผิดชอบให้บริหารที่มีคุณภาพ เป็นธรรมทั่วถึง และหลักความคุ้มค่า โดยการปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับความสำคัญก่อนหลัง การจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปด้วยความประหยัด มีการแต่งตั้ง กรรมการตรวจสอบการใช้งบประมาณ

หลักธรรมาภิบาลที่ 4 หลักการมีส่วนร่วม พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานของท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลหลักการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ มีการเปิดโอกาสให้บุคลากร องค์การภาครัฐและเอกชนรวมถึงประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆอย่างทั่วถึง ซึ่งงานวิจัยในครั้งนี้ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัย สิริวิภา ศรีปลั่ง (2548) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาตัวชี้วัดธรรมาภิบาลด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของสำนักงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของสำนักงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

หลักธรรมาภิบาลที่ 5 หลักความรับผิดชอบ พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานของท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลหลักความรับผิดชอบ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ นั้นมีการจัดให้มีการบริการสาธารณะ มีนโยบาย กิจกรรม หรือแผนงานที่มีประสิทธิภาพและมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งงานวิจัยในครั้งนี้ยังมีความสอดคล้องกับ เสนาะ สภาไพไทย (2549) ได้ศึกษาเรื่อง “หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามความคิดเห็นของนักเรียนเสนาธิการทหารบก” ผลการศึกษาพบว่า โดยส่วนใหญ่แล้วนักเรียนเสนาธิการทหารบก จะให้ความเห็นว่าการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล มีความสำคัญอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความรับผิดชอบ ด้านความคุ้มค่า ด้านนิติธรรม และด้าน

คุณธรรม อยู่ในระดับปานกลางและจากการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักเรียนเสนาธิการทหารบก ที่มี อายุ สถานภาพ การศึกษา ระดับรายได้ ชั้นยศ ระยะเวลาในการปฏิบัติราชการ และตำแหน่งหน้าที่ต่างกันไม่มีผลต่อความคิดเห็นเรื่องการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาลแตกต่างกัน

หลักธรรมาภิบาลที่ 6 หลักความคุ้มค่าพบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานของท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลหลักความคุ้มค่าขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ มีการใช้จ่ายงบประมาณมีความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยงาน และสังคมรวมถึงการปฏิบัติงานที่ได้คำนึงถึงความปลอดภัยทั้งด้านชีวิตและทรัพย์สินเป็นหลักสำคัญ ซึ่งงานวิจัยในครั้งนี้นี้ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัย พระจริญ จิรสุโภ (เมืองประตัพ) (2552) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรีพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ทั้ง 6 ด้าน คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า พบว่าบุคลากรมีความคิดเห็นว่า เทศบาลเมืองบางกรวย มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ ควรมีการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างจริงจัง

1.2 องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุก ๆ ด้าน

1.3 องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ควรมีการติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายนำไปสู่การปฏิบัติ

1.4 องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ ควรมีการจัดอบรมให้บุคลากรมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่

1.5 องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ นำกฎระเบียบข้อบังคับมาใช้อย่างเคร่งครัด

1.6 องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ เปิดช่องทางและโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกว่าเดิม

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นๆ เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารงานที่เป็นต้นแบบ

เอกสารอ้างอิง

- ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. (2546). **ธรรมาภิบาลกับคอร์รัปชันในสังคมไทย**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิวิถีชีวิตธรรม.
- ณดา จันทร์สม. (2548). **ธรรมาภิบาลกับการกระจายอำนาจ**. กรุงเทพฯ : คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประเวศ วะสี. (2541). **แนวคิดและวาทกรรมว่าด้วยธรรมาภิบาลแห่งชาติในธรรมาภิบาลกับคอร์รัปชันไทย**. กรุงเทพฯ : หมอชาวบ้าน.
- พระจริณ จิรสุโภ (เมืองประทับ). (2552). **การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พิสิษฐ์ จอมบุญเรือง. (2552). **โลกาภิวัตน์กับท้องถิ่น**. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์. (2548). **หลักรัฐประศาสนศาสตร์แนวคิดทฤษฎี**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : บริษัทรัตนพรชัย จำกัด.
- สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสุรินทร์. (2557). **การจัดการความรู้สู่การปฏิบัติ**. สุรินทร์ : สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสุรินทร์.
- สิริวิภา ศรีปลั่ง. (2548). **การศึกษาตัวชี้วัดธรรมาภิบาลด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของสำนักปฏิบัติงานของสำนักงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุรัช นาทองไชย. (2548). **สภาพการบริหารงานของคณะเทศมนตรี ตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เสนาะ สภาไพไทย. (2549). **หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามความคิดเห็นของนักเรียนเสนาธิการทหารบก**. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.

- อรัญญา ม่วงแดง. (2548). **ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองบางลำพูน**. สารนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์ศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- Sam Agere. (2000). **Promoting Good Governance : Principles, Practices and Perspective**. London : Commonwealth Secretariat.
- Yamane, Taro. (1967). **Statistics : An Introductory Analysis**. 2nd ed. New York : Harper & Row.

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์